

Οι εκατοντάδες σκουπιδότοποι έχουν επιβαρύνει σε τέτοιο βαθμό το περιβάλλον, που οι ρύποι στο υπέδαφος έχουν διεισδύσει ακόμα και σε βάθος 100 μέτρων

Μολυσμένη γη για 25 χρόνια!

Ακόμα και αν κλείσουν οι παράνομες χωματερές...

Αν αύριο το πρωί σταματούσαν να λειτουργούν και οι 3.600 χωματερές που βρίσκονται ανεξέλεγκτες σε όλη την Ελλάδα, τότε θα χρειαζόνταν τουλάχιστον 25 χρόνια για να αποκατασταθεί πλήρως το περιβάλλον. Ειδικότερα στα Λιόσια, στο Σχιστό και στους Ταγαράδες η ζημιά είναι τόσο μεγάλη, που ακόμα και σε 100 χρόνια δεν θα έχει αποκατασταθεί.

Στο συμπέρασμα αυτό κατέληξε η επιστημονική ομάδα - με επικεφαλής τον καθηγητή Γεωλογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Ευθύμιο Λέκκα - που ανέλαβε να καταγράψει την επικινδυνότητα των χωματερών και τις επιπτώσεις τους στο περιβάλλον. Τα ευρήματα της έρευνας, που έγινε για

λογαριασμό της ΚΕΔΚΕ και του υπουργείου Εσωτερικών - και βρίσκεται στην τελική της φάση - μέχρι τώρα τουλάχιστον είναι απογοητευτικά. «Ολόκληρες εκτάσεις, περιμετρικά των παράνομων χωματερών, μόλυνθηκαν. Τα εδάφη καταστράφηκαν, το υπέδαφος υπέστη ανεπανόρθωτη ζημιά, η

«Τα εδάφη καταστράφηκαν, το υπέδαφος υπέστη ανεπανόρθωτη ζημιά, η κλωρίδα και η πανίδα σε ακτίνα χιλιομέτρων δηλητηριάστηκαν» λέει ο καθηγητής Γεωλογίας κ. Ε. Λέκκας

κλωρίδα και η πανίδα σε ακτίνα χιλιομέτρων δηλητηριάστηκαν», λέει ο κ. Λέκκας.

Νερό... δηλητήριο. Ειδικά για τη χωματερή των Άνω Λιοσίων, σύμφωνα με τα συμπεράσματα της έρευνας, η μόλυνση στον υδροφόρο ορίζοντα της ευρύτερης περιοχής του Ασπροπύργου και του Θριασίου «είναι οριστική». «Τα αποστραγγίσματα των απορριμμάτων αυτής της κορεσμένης χωματερός θα τροφοδοτούν επί δεκαετίες τον υδροφόρο ορίζοντα στην περιοχή και θα τον ρυπαίνουν», λέει χαρακτηριστικά ο κ. Λέκκας.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της καταγραφής, το 10% από τις 3.600 χωματερές είναι εξαιρετικά επικίνδυνες για το περιβάλλον, το 20% αρκετά επικίνδυνες, το 40% απλά επικίνδυνες και μόνο ποσοστό 30% θεωρούνται ως λίγο επικίνδυνες. Οι εκατοντάδες σκουπιδότοποι που βρίσκονται στη Θεσσαλία, την Ήπειρο, τη Στερεά Ελλάδα και την Πελοπόννησο έχουν επιβαρύνει σε τέτοιο βαθμό το περιβάλλον, που οι ρύποι στο υπέδαφος έχουν διεισδύσει ακόμα και

Η χωματερή των Άνω Λιοσίων έχει προκαλέσει «οριστική βλάβη» στον υδροφόρο ορίζοντα της ευρύτερης περιοχής του Ασπροπύργου και του Θριασίου. «Τα αποστραγγίσματα των απορριμμάτων αυτής της κορεσμένης χωματερός θα τροφοδοτούν επί δεκαετίες τον υδροφόρο ορίζοντα στην περιοχή και θα τον ρυπαίνουν», λέει χαρακτηριστικά ο κ. Λέκκας

Κρύβουν το πρόβλημα κάτω απ' το χαλί

Στη διάρκεια της έρευνας, οι ερευνητές - που εργάζονταν για λογαριασμό της ΚΕΔΚΕ και του υπουργείου Εσωτερικών - συνάντησαν ακόμη και εκθρική συμπεριφορά από δημοτικές αρχές, που έκαναν προσπάθειες να... αποκρύψουν χωματερές, κλείνοντας ακόμη και δρόμους. «Από τη μια πλευρά δεν ήθελαν να καταγραφεί και ενδεχομένως να δημοσιοποιηθεί η έκταση του προβλήματος στην περιοχή τους, ιδιαίτερα μάλιστα όταν επρόκειτο για τουριστικές περιοχές», εξηγεί ο κ. Λέκκας, «και από την άλλη, οι δήμοι, πλέον, είναι αυτοί που απειλούνται με πρόστιμα από την Ευρωπαϊκή Ένωση για τις παράνομες χωματερές, τα οποία εκτιμάται ότι θα φθάσουν το 2007 έως τα 2 εκατομμύρια ευρώ». Είναι μάλιστα χαρακτηριστικό ότι οι ευρωπαϊκές υπηρεσίες που ασχολήθηκαν με τις παράνομες χωματερές στην Ελλάδα χρησιμοποίησαν ακόμη και δορυφόρους για να τις

εντοπίσουν. Βασικό συμπέρασμα της έρευνας, που αξιολογείται πλέον από την ΚΕΔΚΕ, είναι ότι οι σημερινές χωματερές είναι υπερκορεσμένες. Όμως, στις περισσότερες περιπτώσεις δεν έχει γίνει καν χωροθέτηση των νέων Χώρων Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων, λόγω των έντονων κοινωνικών αντιδράσεων που προκαλούνται κάθε φορά που μια περιοχή υποδεικνύεται για την εγκατάσταση ενός ΧΥΤΑ. «Ο μεγάλος κίνδυνος που υπάρχει αυτή τη στιγμή είναι να πάμε σε μια δεύτερη γενιά ανεξέλεγκτων χωματερών», επισημαίνει ο καθηγητής Γεωλογίας. Πάντως, μετά την παράδοση της έρευνας, σε αρκετές περιοχές οι δημοτικές αρχές έχουν προχωρήσει σε προκηρύξεις διαγωνισμών για την αποκατάσταση του φυσικού περιβάλλοντος, με δεδομένο ότι από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το ΥΠΕΧΩΔΕ προβλέπεται η χρηματοδότηση τέτοιων ενεργειών.

σε βάθος 100 μέτρων. Σε αρκετούς από τους χώρους αυτούς υπάρχουν σημαντικά προβλήματα όπως σχηματισμός στραγγισμάτων, παραγωγή βιοαερίου, αυτανάφλεξεις και δυσοσμία. Το σημαντικότερο όμως είναι η έκλυση διοξινών από τα σκουπίδια που καίγονται κυρίως εξαιτίας της παρουσίας κλωρίου στα απορρίμματα.

Το PVC. Μια σημαντική - αν όχι η σημαντικότερη - πηγή κλωρίου στα απορρίμματα είναι τα πλαστικά PVC. Το ελληνικό γραφείο της Greenpeace εκτιμά πως μόνο τα μπουκάλια εμφιαλωμένου νερού από PVC που καταλήγουν κάθε χρόνο στις ελληνικές χωματερές ξεπερνούν σε βάρος τους 3.500

τόνους. Είναι ενδεικτικό το γεγονός ότι το υλικό αυτό έχει αναγνωρισθεί ως το χειρότερο από περιβαλλοντικής σκοπιάς πλαστικό και γίνονται διεθνώς προσπάθειες για την κατάργησή του.

Η κυριότερη αιτία της ρύπανσης είναι διαφορετική από περιοχή σε περιοχή. Έτσι στην Κρήτη τη μεγαλύτερη ζημιά την κάνουν τα ελαιοτριβεία, το ίδιο και στο βόρειο Αιγαίο. Στη Θεσσαλία τα γεωργικά φάρμακα που πετούν οι αγρότες μετατρέπουν τις χωματερές σε τοξικές βόμβες ενώ - τέλος - στην Ήπειρο το μεγαλύτερο πρόβλημα το προκαλούν τα αγροτικά απόβλητα, εμπλουτισμένα από ρύπους που προέρχονται από βιοτεχνίες επεξεργασίας δερμάτων.

Ο κ. Λέκκας διευκρινίζει ότι στην κατηγορία των εξαιρετικά επικίνδυνων χωματερών συμπεριλαμβάνονται οι χωματερές των Άνω Λιοσίων και του Σχιστού, παρά το γεγονός ότι η τελευταία έχει σταματήσει να λειτουργεί. Στα Λιόσια, περίπου των 50% των απορριμμάτων είναι οικιακά - που δεν θεωρούνται τόσο ρυπογόνα -, ωστόσο ο όγκος των σκουπιδιών που έχει δεχθεί η συγκεκριμένη χωματερή είναι τέτοιος που τη βγάζει... εκτός συναγωνισμού. Διευκρινίζει μάλιστα ότι «δεν αρκεί μια απλή επικάλυψη με χώμα για να λυθεί το πρόβλημα, καθώς στις περισσότερες περιπτώσεις η ρύπανση του υπεδάφους είναι από πολύ μεγάλη, έως ανεπανόρθωτη».

Χάνονται κονδύλια από την Ε.Ε.

Οι κόντρες και οι αντιδράσεις για τη χωροθέτηση των Χώρων Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων (ΧΥΤΑ) είχαν ως συνέπεια να χάσει οριστικά η Ελλάδα τη δυνατότητα να χρηματοδοτηθεί η κατασκευή τους με κονδύλια από το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης. Μάλιστα, όπως λέει στα «ΝΕΑ» ο πρόεδρος της ΚΕΔΚΕ κ. Κουκουλόπουλος, οι ελληνικές περιφέρειες κινδυνεύουν τώρα να χάσουν το τρένο των χρηματοδοτήσεων και από το Δ' ΚΠΣ. Όπως εξηγεί, «η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν χρηματοδοτεί πλέον ΧΥΤΑ, αλλά ΧΥΤΥ, δηλαδή Χώρους Υγειονομικής Ταφής Υπολειμμάτων. Ζητεί πλέον ολοκληρωμένη διαχείριση των σκουπιδιών, με μείωση του παραγόμενου όγκου τους, ανακύκλωση - που στην Ελλάδα βρίσκεται στα σπάργανα -, εναλλακτικές μορφές διαχείρισης και επεξεργασίας τους, ώστε τελικά να θάβονται μόνο τα υπολείμματα. Κάτι τέτοιο είναι πολύ δύσκολο, αν όχι ανέφικτο να επιτευχθεί».

Η λειτουργία της χωματερός των Ταγαράδων στη Θεσσαλονίκη, ο υπερκορεσμός εκείνης των Άνω Λιοσίων, το παιχνίδι της... «κολοκυθιάς» που παίζεται εδώ και χρόνια στην Ήπειρο (όπου περίπου ανά εξαήμερο προτείνεται νέος χώρος για την εγκατάσταση μονάδας διαχείρισης απορριμμάτων) είναι παραδείγματα μόνο που φανερώνουν το αδιέξοδο.

Μετά τα απογοητευτικά αποτελέσματα της έρευνας του Πανεπιστημίου της Αθήνας, όπως επισημαίνει ο κ. Κουκουλόπουλος, εξασφαλίθηκαν κονδύλια προκειμένου να κλείσουν και να καλυφθούν με χώμα μερικές εκατοντάδες ανεξέλεγκτες χωματερές σε όλη την Ελλάδα. Πάντως, αυτή τη στιγμή ελάχιστα είναι οι περιοχές που έχουν τη δυνατότητα διάθεσης των σκουπιδιών σε οργανωμένους χώρους. «Σε επίπεδο περιφερειών μόνο η Δυτική Μακεδονία μπορούμε να πούμε ότι είναι πιο μπροστά, αφού καταφέραμε να φτιάξουμε ΧΥΤΑ μέσα στην περιοχή εξόρυξης λιγνίτη, σε χώρο που κρίθηκε κατάλληλος και δέχεται τα απορρίμματα όλης της περιφέρειας», σημειώνει ο πρόεδρος της ΚΕΔΚΕ.